

Eidereenden te volgen. Dit lukte niet altijd; bij onrustig water bleven de vaak ver uit de oever verkerende Eidereenden uit het vizier. Voorjaar 1977 was het gezelschap uitgegroeid tot 18 exemplaren waaronder 4 uitgekleurde ♂♂. Regelmatig verbleven de vogels toen dicht onder de oever waarbij ze vaak rustten tussen de Aalscholvers *Phalacrocorax carbo* op de basaltblokken van een pier. Rond deze pier verbleef het gezelschap van minimaal 10 en maximaal 18 vogels de gehele zomer 1977.

Lettend op het waarnemingspatroon sedert 15 december 1975 ziet het er naar uit dat er langdurig en ononderbroken Eindereenden kunnen verblijven op het zoete Hollandsch Diep, en wel in een sector die voor de afsluiting reeds kon worden gerekend tot het zoetwatergetijdengebied. De vraag is wat deze Eidereenden tot voedsel dient. Ik zag de vogels regelmatig duiken maar zonder ooit te kunnen vaststellen dat ze met een relatief omvangrijke buit (b.v. een Mossel) bovenkwamen. Vooralsnog valt er over het voedsel alleen maar te gissen.

SUMMARY

On 15 December 1975 a flock of 6 Eiders *Somateria mollissima* was observed on the Hollandsch Diep. Between december 1975 and autumn 1977 Eiders were frequently seen on the same location. Spring 1977 the flock consisted of 18 Eiders of which 4 adults males. The birds were often seen diving but the food stayed unknown. The Hollandsch Diep has fresh water. Before the closure of the Hollandsch Diep-Haringvliet in November 1970, the river was under the influence of the tides, however, then it held fresh water also.

Adres: G. L. Ouweneel, Lijster 17, 3299 BT Maasdam.

WAARNEMING VAN EEN NOORDSE NACHTEGAAL *LUSCINIA* *LUSCINIA* OP ROTTUMEROOG IN HET VOORJAAR VAN 1977

Record of a Thrush Nightingale *Luscinia luscinia* on Rottumeroog in spring 1977

M. J. SWART EN A. TIMMERMAN AZN

WAARNEMING

Gedurende een weekend-bewakingsdienst op Rottumeroog (Gr.) en wel op zaterdag 21 mei 1977 om 20.30 uur (zomertijd en een zonnige dag), naderden de auteurs het RWS-voogdwoninkje op het Oosterduin (dus niet het huis van de vroegere voogd Toxopeus). Deze voornamelijk uit hout opgetrokken "barak" is rondom omgeven door een tegelpad, van waaraf naar bovenop het duin een pad van houten vlonders ("pallets") schuin omhoog loopt. Tussen het loopvlak van dit pad en het duinzand is enige ruimte. Toen MJS op het plankier stapte, schoot onder de planken vandaan een van boven bruine vogel, die door zijn vlucht even deed denken aan een Snor *Locustella luscinioides*. De vogel streek neer op de tegels, vlak tegen de wand van de woning en meed — zoals ook in het vervolg nog zou blijken — systematisch de hoge helmpollen die overal in de

omgeving prachtige dekking leken te bieden. Tweemaal vluchtte de vogel zeer snel hippend (nooit lopend) de hoek van het huisje om, verschool zich achter, en zo mogelijk onder, ieder aanwezig obstakel (een opgewipte tegel, de stenen regenbak, enig hout, een zitbank) en zocht tenslotte weer dekking onder het vlonderpad. Nogmaals werd dit pad betreden en weer liet de vogel zich rond het huisje zien, steeds op de tegels en zeer dicht tegen de wanden blijvend. Ook onder een stapel wrakhout verschool hij zich en pas toen MJS het hout tot op twee meter was genaderd, schoot de vogel er onder uit en verborg zich diep in de laagste delen van een kleine, dichte vlierstruik. Hieruit liet hij zich eerst verjagen toen de top van de struik met de hand werd bewogen, om vervolgens wéér bij het huisje en onder het plankier dekking te zoeken. Telkens meed de vogel de overal aanwezige helmpollen, of hipte er razend snel tussen door op weg naar een schuilplaats. In totaal hebben de auteurs ongeveer een half uur lang, tot op afstanden van ongeveer 8 meter met 7x en 10x kijkers kunnen waarnemen hoe de vogel zich verplaatste en gedroeg. Eénmaal werd in een snelle hippende uitval een insect gegrepen, waarop onmiddellijk het beschreven schichtige gedrag werd hervat.

De nu en dan wat afhangende vleugels en de grootte deden denken aan een Nachtegaal *Luscinia megarhynchos*. Maar de kleur van heel de bovenzijde was donkerder dan bij de Nachtegaal. De kruin, nek, rug, vleugel, stuit, en de bovenzijde van de afgeronde staart waren effen donkerbruin, zonder waarneembare nuanceverschillen. Flank, buik, borst en keel waren van een veel lichtere, geelbruine tint; het oog was bruinzwart, zonder spoor van een oogstreep; ook verder had de vogel geen enkele tekening, afgezien van een zwakke, maar onmiskenbare bruine vlekking op de borst en de zijborst. De snavel was bruinzwart, de poten waren tamelijk donker van tint. Het meest opvallende aan de vogel was zijn gedrag: het razendsnel hippen alvorens eventueel laag weg te vliegen, het wegkruipen onder allerlei voorwerpen en ook zijn vlucht, waarbij de afgeronde staart opviel. Onafhankelijk van elkaar concludeerden de auteurs dat het hier een Noordse Nachtegaal *Luscinia luscinia* betrof.

Hoewel de Noordse Nachtegaal in Nederland tot dusverre een zeer zeldzame dwaalgast is, geeft de gestage areaaluitbreiding in Sleeswijk-Holstein (Orr 1976) en de recente kolonisatie van Zuid-Noorwegen (Acklam 1977) hoop op meer waarnemingen in de toekomst. Gezien de ZO-gerichte trek zullen die waarnemingen waarschijnlijk vooral in het voorjaar kunnen worden gedaan. Deze verwachting wordt, voorlopig, gesteund door de vier tot nu toe bekend geworden en aanvaarde gevallen: 31 augustus 1968, Terschelling (Smeenk 1969); 3 juni 1971, Amsterdamse Bos (Tekke 1973); 18 mei-12 juni 1977, Diemerzeedijk, gemeente Amsterdam (Drijfhout e.a. 1977); 21 mei 1977, Rottumeroog. Opmerkelijk hierbij is dat zowel de tweede als de derde waarneming een zingende vogel betrof.

CDNA: bevestigde waarneming.

LITERATUUR

- Acklam, G. 1977. Status of the Thrush Nightingale in Norway. *Brit. Birds* 70: 348-349.
- Drijfhout, J., G. van Duin en R. Sjouken. 1977. Waarneming van een Noordse Nachtegaal - *Luscinia luscinia* (Linnaeus) op de Diemerzeedijk, gemeente Amsterdam. Mededelingenblad KNNV VWG Amsterdam 15 (3): 3-4.
- Orr, N. 1976. Studies of less familiar birds 180: Thrush Nightingale. *Brit. Birds* 69: 265-271.
- Smeenk, C. 1969. Eerste vangst van *Luscinia luscinia* (L.) in Nederland. *Limosa* 42: 27-31.
- Tekke, M. J. 1973. Ornithologie van Nederland 1971. *Limosa* 46: 72-88.

Adres: M. J. Swart, Raai 186, 9202 HX Drachten.

A. Timmerman Azn., Wijnserdijk 39, 9062 GP Oenkerk.

WAARNEMING VAN TWEE VALE LIJSTERS *TURDUS OBSCURUS* IN HET AMSTERDAMSE BOS

Record of two Eye-browed Thrushes *Turdus obscurus* in the Amsterdamse Bos

T. M. VAN DER HAVE

WAARNEMING

Op 24 april 1977 om circa 10 uur namen mijn vader, W. van der Have en ik in het Amsterdamse Bos, Amstelveen (NH) twee lijsters waar die wij met behulp van Peterson *et al.* (1976) voorlopig als Vale Lijsters *Turdus obscurus* determineerden. De vogels bevonden zich bij het begin van de Bosbaan. Eén van de vogels heb ik ook nog op 25 en 26 april waargenomen.

De beschrijving van het eerste exemplaar: duidelijk kleiner dan Zanglijster *Turdus philomelos*; rug, staart en vleugels olijfgroen; kruin, nek en wangen grijs, wenkbrauwstreep licht; kin en keel wit, mondhoeken gestreept met grijs; onderdelen ongestreept, smalle band over bovenborst grijs, onderborst, buik en onderstaartdekveren vuilwit, flanken roestroodbruin; snavel, ogen en poten bruin. Hij had wel iets weg van een Koperwiek *Turdus iliacus* maar de ongestreepte onderdelen sluiten verwarring uit. Opvallend was de grote maktheid; bij het voedselzoeken kon hij tot op 5 m worden benaderd.

De beschrijving van het tweede exemplaar: bovendelen donkerder dan van eerste exemplaar; kruin, nek en wangen zwartgrijs, wenkbrauwstreep wit en smaller dan van eerste exemplaar; keel zwartgrijs, streep vanuit mondhoeken tot onder oog licht; bovenborst zwartgrijs, flanken roestbruin; snavel, ogen en poten donkerbruin. Opvallend waren de opgerichte houding en de afhangende vleugels. Dit exemplaar was veel schuwer en vloog bij benadering direct op. Hij hield zich voornamelijk in de bosrand op, nu eens op lage takken, dan weer op de grond. Op 25 en 26 april heb ik dit exemplaar ook nog waargenomen. Op de laatste datum was ik er getuige van hoe de vogel toen hij in gezelschap van een Zanglijster voedsel zocht, door een mannetje Merel *Turdus merula* werd verjaagd dat in de buurt zijn nest had. Hij ging toen op een tak zitten en liet een dun 'tsieh'